

Prikaz doktorske disertacije Korine Udina

Utjecaj samovrednovanja kvalitete rada školskog knjižničara na vrednovanje knjižničarske profesije

Ivana Vladilo, prof. i dipl. knjiž.

Strojarska škola za industrijska i obrtnička zanimanja Rijeka
ivana.vladilo@gmail.com

Školska knjižničarka u OŠ Kostrena, stručna suradnica savjetnica Korina Udina, u listopadu 2015. obranila je doktorsku disertaciju *Utjecaj samovrednovanja kvalitete rada školskog knjižničara na vrednovanje knjižničarske profesije* na Poslijediplomskom interdisciplinarnom sveučilišnom studiju Kulturologije, Informacija i komunikacija u kulturi, Informacijskih znanosti – knjižničarstva na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i stekla znanstveni stupanj doktorice znanosti.

Vrlo zanimljiva i temom nadasve aktualna disertacija na tristotinjak stranica raspravlja, brojnim argumentima iz recentne stručne literature potkrepljuje, akcijskim istraživanjem dokazuje i u konačnici usmjerava mogućoj praktičnoj primjeni nekoliko postavljenih teza, iznimno važnih školskom knjižničarstvu.

U Sažetku, autorica navodi: “Disertacijom će se utvrditi postojanje elemenata samovrednovanja kvalitete u radu školskih knjižničara, raspraviti će se mogućnost primjene procesa samovrednovanja u knjižničarskoj praksi hipotetičkim modelom, primjerenog specifičnostima profesije. Taj

proces će omogućiti struci da putem realistične i metodološki jasno definirane samoanalize vlastitoga rada bolje prepozna svoje razvojne potrebe i prema tome poduzme mjere za unaprjeđivanje vlastite prakse. Cilj kombinira spoznaju i društvenu akciju, istraživanje društvenih, socioloških i kulturalnih interakcija u knjižničarskoj profesiji, uklanjanje pogrešnih uvjerenja kroz pokazatelje kvalitetnog rada i interdisciplinarnog pristupa te pokretanje akcije za preobrazbu postojećih percepcija o profesiji knjižničara u školama. Očekivani znanstveni doprinos teme je teorijski, hipotetički model kao element za unaprjeđenje kvalitete rada i vrednovanja profesije.”

U uvodnom dijelu, autorica vrlo precizno, a brojnim će argumentima kasnije to i potkrijepiti zaključuje: “Ova disertacija prvi put u hrvatskoj znanstvenoj literaturi istražuje kvalitetu u radu profesionalca školskog knjižničara. Do sada su predmet istraživanja bile knjižnice, prostori, a djelatnost školskog knjižničara, kvaliteta rada, nisu bili predmetom znanstvenih istraživanja.”

A kad je već primarno o školskim knjižničarima (ne knjižnicama) riječ, kroz raspravu nas vodi diskutirajući tri naznačena paradoksa o školskom knjižničaru. Tako bih, u II. cjelini, naslovljenoj: *Pregled znanstvene, operative literature i deskripcija predmetnog područja*, kao najzanimljiviji dio izdvojila raspravu 2.1.1. *Školski knjižničar učitelj i/ili knjižničar* u kojoj autorica raspravlja o prvom od tri postavljena paradoksa školskog knjižničarstva: *Je li školski knjižničar knjižničar obrazovan za učitelja ili učitelj obrazovan za knjižničara*. Paradoks je očit, zaključuje autorica, u suprotnosti poslova u praksi, definiranih rješenjima o zaduženjima, stručnom literatu-

rom i planovima i programima rada, u odnosu na definiranje poslova školskog knjižničara zakonskim aktima, primjerice Zakonom o knjižnicama.

Je li školski knjižničar učitelj ili knjižničar ili i jedno i drugo? Na stotinjak stranica, detaljno i sveobuhvatno dokazuju se oba aspekta i kompetencije školskog knjižničara, kako učiteljske/nastavničke, tako i stručno-knjižničarske. *Drugi paradoks* školskog knjižničarstva se dokazuje poglavljima o školovanju knjižničara, njegovim dvostrukim formalnim obrazovanjem bez odgovarajućeg vrednovanja, kroz dvostruku zakonsku regulativu, kroz samoorganiziranje u (formalnom i neformalnom) stručnom usavršavanju i uvijek “korakom ispred školske prakse” temama Proljetnih škola, da bi se komparativnom metodom pokazalo kako se strukovno pozicionira ovo zanimanje u međunarodnom kontekstu (SAD, Nizozemska, Finska, Španjolska) u odnosu na hrvatski kontekst. Školsko knjižničarstvo zbog utjecaja djelatnosti na društvo se u međunarodnom kontekstu uvijek raspravlja na nacionalnoj razini.

Treći paradoks na koji će istraživanjem literature i empirijskim istraživanjem formulirati odgovor nalazi se u poglavlju Operativni dokumenti i literatura o propisanoj pojavnosti školskog knjižničara i opreke u praksi ili “objektivni uvid u važeće dokumente u Hrvatskoj o zadaćama i ulozi školske knjižnice i djelatnosti školskog knjižničara”. Knjižnica je definirana kao “informacijsko, medijsko i komunikacijsko središte” u školi, s osnovnom zadaćom da svim dionicima obrazovne institucije omogućava pristup informacijama. Navedena određenja školske knjižnice uz uočen izostanak vrednovanja i samovrednovanja rada školskog knjižničara, izostanak opisa

poslova u NOK-u, nedefiniranost poslova u Nastavnom planu i programu za srednje škole predstavljaju opreke postojećoj praksi.

Proučavajući relevantnu literaturu, vezano uz postavljene i obrazložene paradokse, autorica, u trenutku dok struka još nije posve definirala knjižničarsku profesiju, dolazi do jednostavnog zaključka razmatrajući pitanja: Što razlikuje školske knjižničare od drugih knjižničara (u gradskim, narodnim, specijalnim i sveučilišnim knjižnicama)? Što razlikuje školske knjižničare od ostalih učitelja, nastavnika u obrazovnom sustavu? Odgovore na postavljena pitanja daje kroz sociološki i kulturološki aspekt djelatnosti školskog knjižničara, kroz obrazloženja mnogih autora što se smatra profesijom, dovodi čitatelja do zaključka kako djelatnost školskog knjižničara (nastavnika i knjižničara) zadovoljava sve kriterije koje određeni rad svrstava u profesiju. Ipak, zaključuje autorica, razrješujući drugi paradoks: *“Ovoj profesiji taj dualitet knjižničara i učitelja nije dosad osigurao kontinuirano vrednovanje”* mada je dokazana kompleksnost i specifična kompetentnost za obavljanje poslova za koje je zadužen školski knjižničar. Ističe potrebu poticanja promjene u definiranju tko je zadužen za osiguranje kvalitete u radu školskog knjižničara određenjem smjera razvoja djelatnosti u postmodernističkom knjižničarskom društvu.

Dolazimo tako do predmeta i problema istraživanja kojim se disertacija bavi: “U pregledu znanstvene i operativne literature utvrđeno je da se školski knjižničari ne uključuju u proces samovrednovanja u hrvatskim školama. Stoga se definirani predmet istraživanja može formulirati pita-

njem: Postoje li elementi samovrednovanja kvalitete rada školskog knjižničara? Može li samovrednovanje kvalitete rada utjecati na vrednovanje knjižničarske profesije u sustavu odgoja i obrazovanja? Postavlja se pitanje može li samovrednovanje kvalitete utjecati na percepciju o profesiji školskog knjižničara u društvu. Pitanje kvalitete u radu školskih knjižničara dovodi do propitivanja profesionalnih kompetencija, materijalnih i financijskih resursa, uvjeta rada, socijalnih kompetencija koje uvjetuju kooperativnost, korelaciju i koordinaciju za interdisciplinarno djelovanje u radnoj sredini i tako dalje. Problem istraživanja je motiviran neistraženošću teme u Hrvatskoj, nedostatkom modela samovrednovanja o radu školskih knjižničara. Postavljenu hipotezu: *Samovrednovanje kvalitete rada školskih knjižničara utječe na vrednovanje profesije knjižničara* dokazivat će izabranom metodologijom miješanih metoda, triangulacijom, analizom provedenih istraživanja 2012. i 2014. koja su trebala: *Utvrđiti kulturološki, sociološki i društveni utjecaj procesa samovrednovanja kvalitete rada na vrednovanje knjižničarske profesije; Utvrđiti postojanje elemenata samovrednovanja kvalitete rada školskih knjižničara: u formalnoj edukaciji školskog knjižničara; u programima razvoja kompetencija; u tehnološko-komunikacijskoj pismenosti; u pedagoškoj koordinaciji, korelaciji i kooperativnosti; u socijalnim kompetencijama; Ispitati specifičnu strategiju stručnog usavršavanja koju razvija knjižničar u stjecanju kompetencija; Ispitati i utvrđiti fizičku dostupnost knjižnice u školi, koji joj se resursi dodjeljuju, standard knjižnice te zastupljenost knjižničara u školskim upravljačkim tijelima; Utvrđiti povezanost, uključenost, integriranost školskog knjižničara i knjižnice u Pro-*

gram rada škole, Kurikulum, u dijelu neposrednog odgojno-obrazovnog rada.

Može se izdvojiti dio istraživanja koji je zanimljiv školskim knjižničarima, a odnosi se na ispitivanje *Uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije u knjižnici za: komunikaciju, programe razvoja digitalnih i informacijskih kompetencija učenika, aktivnosti koje promiču multimedijску pismenost, tehnološko-komunikacijsku pismenost, informatičku pismenost.* Istraženi su stavovi i mišljenja ispitanika o utjecaju socijalnih i građanskih kompetencija na uključenost u strukovne aktivnosti (udruge, radne grupe, projektne timove), odnos i otvorenost prema lokalnoj zajednici, suradnju s narodnim knjižnicama te drugim relevantnim institucijama, samostalne aktivnosti u programima razvoja socijalnih i građanskih kompetencija kao i uključenost u takve programe i projekte (ljudska prava, jednakost, multikulturalnost) te mišljenja o prihvaćanju i potrebi samovrednovanja. *Predikcijom temeljem istraženih varijabli predložena je aplikativnost u sustavu odgoja i obrazovanja hipotetičkog modela samovrednovanja.*

Ovom studijom autorica je pokrenula kreiranje promjena u profesiji školskog knjižničara kroz ishod istraživanja o elementima kvalitete u radu školskog knjižničara i mogućnostima implementacije procesa samovrednovanja kao modela u kulturi vrednovanja za koju se zalaže.

Konačno, rezultati su temeljito i opširno prezentirani uz obilje grafičkih prikaza, tablica i dijagrama, a samo istraživanje temelji se na španjolskom dokumentu "Bibliotecas escolares ¿entre interrogantes? Herramienta de autoevaluación Preguntas e indicadores para mejorar la biblioteca". Ma-

drid: Ministerio de Educación y Fundación Germán Sánchez Ruipérez, modelu samovrednovanja školskih knjižnica, u prijevodu “Školske knjižnice ispitanici: alati za samovrednovanje”. Dokument je prevela Vladilo, I. (2012.) za potrebe zajedničkog rada i postavila ga kao upitnik na Glogster, rad je predstavljen na državnom skupu školskih knjižničara, 25. Proljetnoj školi školskih knjižničara te je autoricu inspirirao u ovom opsežnom znanstvenom istraživanju čiji će vas rezultati i odgovori, sigurna sam, potaknuti na novi pristup vrednovanju svoga (školskoknjižničarskog) rada.

Kuvintá rem žejánski (Pričamo žejanski)

Kristina Staničić, prof. i mag. bibl.

Gimnazija Eugena Kumičića, Opatija
kristinastanicic@gmail.com

Organizacija književne večeri ili susreta s književnikom nije neuobičajena u školskoj knjižnici. Obično se takav događaj upriliči povodom Mjeseca hrvatske knjige ili povodom Međunarodnog dana dječje knjige. Učenici naše škole s književnicima se susreću u Gradskoj knjižnici Opatija s kojima već godinama vrlo lijepo i uspješno surađujemo. Iz GK stigne poziv, nakon čega se dogovorim s kolegicama iz hrvatskoga jezika broj te koje učenike bi bilo najbolje uputiti na susret. Učenici uvijek o tome napišu kratak izvještaj koji svoje mjesto nađe na web stranici škole i/ili u školskom časopisu. I ove su godine bili na nekoliko susreta i događanja u Gradskoj knjižnici, a zatim se dogodio jedan uistinu lijepi, edukativni susret i u prostoru same školske knjižnice.

S obzirom da sam, osim što sam knjižničarka, i profesorica hrvatskog jezika i književnosti, odlučila sam nešto organizirati povodom Dana hrvatskoga jezika (11.-17.03.). Čim sam to i pomislila, samo po sebi nametnulo se moje poznanstvo s predsjednikom Udruge Žejane Robertom Doričićem. Udruga djeluje s ciljem očuvanja žejanskog jezika, a članovi rade na projektu *Očuvanje vlaškog i žejanskog jezika* u sklopu kojeg ih nastoje sveobuhvatno dokumentirati.

Prvi razgovor o realizaciji ove ideje Robert i ja vodili smo u autobusu, u svima poznatoj *triduji*. Svidio mu se moj prijedlog, a kako smo oboje i bivši učenici opatijske gimnazije odmah smo postali svjesni izazova koji smo pred sebe postavili. Nije nas to obeshrabrilo, dapače. Robertu je zapravo bilo drago da će svoja znanja i iskustva iz ovog područja moći prezentirati i prenijeti novom

naraštaju opatijskih gimnazijalaca. Nakon njegovog pristanka, pokucala sam na vrata ureda naše ravnateljice i iznijela joj prijedlog, naglasivši da je Robert pristao i da ću se za sve pobrinuti ja u dogovoru s kolegicama iz hrvatskog jezika. Ravnateljica je pristala i *stvar se zakotrljala*. Nekoliko telefonskih razgovora i email-ova bilo je dovoljno da se sve pripremi. Dokaz je to da kada se ima volje, nađe se i načina i vremena. Moram naglasiti da su Robert i njegova kolegica iz Udruge Adijana Gabriš predavanje i radionicu odradili *pro bono*. Lijepo je znati da još ima takvih ljudi. Nesebično su darovali svoje vrijeme i znanje našim učenicima.

KUVINTÁ REM ŽEJÁNSKI (Pričamo žejanski) naziv je radionice realizirane 11. ožujka u poslijepodnevnom satima u našoj školskoj knjižnici. 25 učenika, ravnateljica, kolegica iz hrvatskoga jezika i moja malenkost slušali smo uistinu zanimljivo predavanje o Žejanama i žejanskom jeziku, popraćeno fotografijama. Nakon tog uvodnog predavanja, Adrijana i Robert vodili su kratak razgovor na žejanskom koji su naši učenici s velikim zanimanjem pratili.

Izrazi njihova lica otkrivali su iznenađenje neobičajenom intonacijom i nepoznatim riječima. Uslijedio je kratak jezični zadatak koji su učenici uz malu Adrijaninu pomoć riješili. Imali su priliku i sami se okušati u pričanju na ovom uistinu neobičajnom jeziku koji u Žejanama ima svega pedesetak izvornih govornika, od ukupno 143 stanovnika. Jezik je to koji polako nestaje, a šačica entuzijasta i zaljubljenika u tradiciju nastoje ga sačuvati. Upravo je to bio razlog zašto sam se odlučila za ovakvu radionicu u našoj školi. Naime, opatijsku gimnaziju polazi veliki broj učenika s liburnijskog područja gdje se još uvijek čuje ča. Međutim, sve ga je manje. Veseli me kada u knjižnicu uđe učenik i *išće libar*, kada bi mu *rabilo posudit* ili me pita *ši morda iman kakovu knjigu o...*

Goranovo proljeće

Gordana Vučinić, dipl. knjiž.

Gradska knjižnica Ivan Goran Kovačić, Vrbovsko
vrbovsko.knjiznica@gmail.com

Književno-pjesnička manifestacija Goranovo proljeće Lukovdol – Vrbovsko ima tradiciju održavanja u našem kraju već više od pola stoljeća. To je naša najstarija i najuglednija pjesnička manifestacija koja je ove godine bilježila svoje 52. izdanje.

Cilj manifestacije je obilježavanje rođenja velikog hrvatskog pjesnika i književnika Ivana Gorana Kovačića. Programi obilježavanja ovogodišnjeg “Goranovog proljeća” bili su se u Zagrebu, Lukovdolu, Rijeci i Pazinu.

Goranov rodni Lukovdol svake godine 21. ožujka, točno u 12 sati, domaćin je susreta istaknutih hrvatskih i europskih pjesnika i umjetnika. Na toj

centralnoj svečanosti, najuspješnijem pjesniku u protekloj godini, stručni žiri dodjeljuje “Goranov vijenac” – rad kipara Vojina Bakića, za pjesnički opus i ukupan prinos hrvatskoj književnosti, čiji je dobitnik, ove godine, **Mario Suško**. Nagrada za najuspješnijeg mladog pjesnika (do 30 godina) objavljivanje je zbirke pjesama što je ove godine dodijeljeno **Goranu Čolakhodžiću** za zbirku “Na kraju taj vrt”. Diplome dobivaju učenici koji su osvojili jedno od prva 3 mjesta u kategoriji pjesnika osnovnih i srednjih škola.

Za njih i njihove mentore organiziraju se, tri dana prije svečanosti otvaranja, radionice kreativnog pisanja koje vode naši poznati

Mario Suško

pjesnici Miroslav Mićanović i Branko Čegec koji je nagradu Goran za mlade pjesnike dobio 1980, a dobitnik je i Goranovog vijenca u 2013. godini.

Zatvaranje ove Manifestacije održava se uz prigodan program, početkom lipnja u Lukovdolu uz sudjelovanje nagrađenih pjesnika ugoštiti smo naše poznate goranske pjesnike i izvođače.

*Goran
Čolakhodžić*

*Svečanost zatvaranja u amfiteatru
u Lukovdolu*

u Gradskoj knjižnici I. G. Kovačića Vrbovsko. Cijela svečanost medijski je popraćena kao značajan kulturni događaj u Republici Hrvatskoj.

Ove godine svojim pjesničkim opusom počastili su nas Branka Arh, Zlatko Pochobradsky, Ana Ruža Pavek, a u glazbenom djelu sudjelovali su MPZ "Gimpl" i Puhački orkestar "DVD Vrbovsko", te dječji vrtić "Bambi" i OŠ I. G. Kovačića Vrbovsko. Tom priredbom zaključili smo obilježavanje manifestacije te se prisjetili i stihova pjesnika Dragutina Tadijanovića, koji je našoj manifestaciji dao ovo lijepo ime, Ivana Gorana Kovačića i Enesa Kiševića. Uz ovaj program još se tijekom Mjeseca hrvatske knjige vežu književni susreti i gostovanja naših književnika

Mađarski knjižničari posjetili Gradsku knjižnicu Rijeka

Jelena Stipetić Šušak, dipl. knjižničarka

Gradska knjižnica Rijeka
jelena.stipetic-susak@gkri.hr

Gradsku knjižnicu Rijeka posjetili su knjižničari iz grada Györa (hrv. Đur i Jura), upravnog središta županije Győr-Moson-Sopron na sjeverozapadu Mađarske, 24. kolovoza 2015. godine. Došli su u organizaciji regionalnoga knjižničarskog društva. U sklopu svoga petodnevnog boravka na Kvarneru uključili su i posjet našoj Knjižnici. Kroz Središnje odjele provela ih je Jelena Stipetić Šušak. Posjetili su Središnji odjel na obje lokacije, Dječji odjel Stribor i Narodnu čitaonicu. Ukupno je bilo trideset dvoje knjižničara, od kojih dvije kolegice, iz tamošnje sveučilišne knjižnice, a ostalih trideset kolega iz narodnih knjižnica. Iako školski knjižničari čine

brojčano većinu članova njihovog regionalnoga društva, bili su spriječeni u dolasku jer u Mađarskoj škola počinje 1. rujna pa su bili uvelike u pripremanjima za novu školsku godinu.

Kolege su bili impresionirani arhitekturom zgrada u kojima se knjižnica nalazi, *online* dostupnim knjižničnim katalogom jer je lako pretraživ te količinom i vrstom redovnih programa Knjižnice. Posjet je trajao otprilike dva sata, a završen je u Narodnoj čitaonici, gdje su se mogli okrijepiti sokovima, kavom i kolačićima. Darovali su nam monografiju Györa i pozvali nas u uzvratni posjet.

Za radoznale, nekoliko izvora o gradu i knjižnicama:

- <http://turizmus.gyor.hu/lang/en/>
- <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=23949>
- <http://www.gyorikonnyvtar.hu/>
- http://lib.sze.hu/en_GB/life-in-gyor

Projekt “3D printer i taktilne slikovnice”

Anja Lebarić, mag. kult i mag. bibl.

Strojarsko brodograđevna škola za
industrijska i obrtnička zanimanja Rijeka
anja.lebaric@gmail.com

Ovogodišnji Međunarodni dan bijelog štapa posvećen slijepim i slabovidnim osobama, Strojarsko brodograđevna škola za industrijska i obrtnička zanimanja Rijeka, obilježila je 15. listopada 2015. radionicom taktilnih slikovnica s elementima ispisanim 3D printerom. Ovim projektom smo, osim Međunarodnog dana bijelog štapa, 15.11. obilježili i Mjesec knjige (15.10.–15.11.) koji započinje istim danom i tijekom kojeg smo izrađivali slikovnice. To je bio jedan od dva projekta u ovogodišnjem Mjesecu knjige. Drugi projekt bio je “Upoznajmo industrijsku baštinu Rijeke”, a sastojao se od izložbe učeničkih fotografija nastalih tijekom šetnje Vodovodnom i Ružićevom ulicom uz stručno vodstvo predstavnice Centra za industrijsku baštinu pri Sveučilištu u Rijeci.

Voditeljica projekta “3D printer i taktilne slikovnice” knjižničarka je Anja Lebarić, a projekt je ostvaren u korelaciji s nastavom vjeronauka i građanskog odgoja na satu razredne zajednice, u suradnji s vjeroučiteljicom Marijanom Medanić, razrednicom Mateom Tomljanović i Gradskom knjižnicom Rijeka.

Izrada slikovnice

Učenici 1.a i 1.b razreda poslušali su predavanje školske knjižničarke Anje Lebarić o izradi taktilnih slikovnica i 3D printerima. Učenici su se potom sami okušali u stvaranju teksta i slike za taktilne slikovnice. Cilj ovog dijela projekta je odgojnog i obrazovnog karaktera: poticanje humanosti, osvješćivanje važnosti pomaganja slabijima u društvu, razumijevanje različitosti i prepreka s kojima se slijepi susreću, ali i poticanje krea-

*Ostali učenici
čitaju slikovnice*

tivnosti i promišljanje o tehničkim rješenjima prenamijene materijala kako bi dobile novu funkciju i stvorili proizvod. Naši učenici, osobito stolari kojima je projekt prvenstveno namijenjen, no i svi ostali, u svom budućem radnom vijeku stvarat će proizvode koje će korisnicima služiti te je važan razvoj divergentnog razmišljanje za pronalazak novih rješenja pri kreiranju elemenata.

3D printeri su interesantan novitet u svijetu proizvodnje koji će naši učenici zasigurno koristiti u svojem budućem radu. Upravo zato drugi dio projekta ostvaren je 22. listopada 2015. kada smo nazočili prezentaciji i raz-

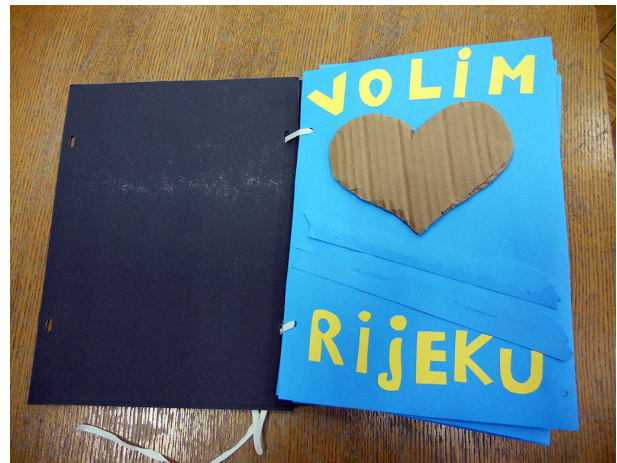
Posjet "Striboru"

gledavanju 3D printera u Dječjem odjelu "Stribor" Gradske knjižnice Rijeka. Gospodin Kristijan Benić iz Gradske knjižnice uputio nas je u programski dio kreiranja elemenata za ispis, učenici su mogli vidjeti i opipati materijale kojima se stvaraju elementi i vidjeti uživo sam proces ispisa sve do konačnog produkta. Ovaj dio projekta za cilj je imao obrazovnu funkciju: bolje shvaćanje nastavnih sadržaja i proizvodnih procesa, razvijanje kreativnog razmišljanja i poticanje inovativnosti kod učenika.

Elemente ispisane 3D printerom uključili smo u naše taktilne slikovnice, a posljednji korak koji nas očekuje darovanje je slikovnica knjižnici Osnovne škole Pećine koja ima odjel za slijepu i slabovidnu djecu te nada da će naši radovi nekoga razveseliti.

Slikovnica “Volim Rijeku” spoj je likovnih i literarnih elemenata, s edukativnom funkcijom. Naime, slikovnica se sastoji od slika kojima dijete opipom može razaznati prepoznatljive krajolike naše Rijeke, a uz sliku idu i pjesmice u rimi koje dodatno objašnjavaju sliku (može ih zbog velikih slova čitati slabovidno dijete ili može roditelj/učitelj čitati slijepom djetetu). Neke pjesmice sadrže pitanje ili matematičke zadatke koje mogu riješiti opipavanjem slikovnice. Neki elementi su pomični, što pridodaje zanimljivosti i interaktivnosti slikovnice. Snalaženje po slikovnici omogućeno je opipavanjem broja stranica označenih probušenim rupama u papiru.

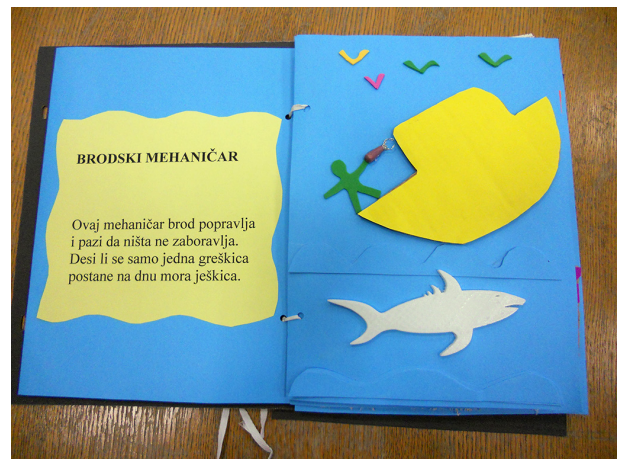
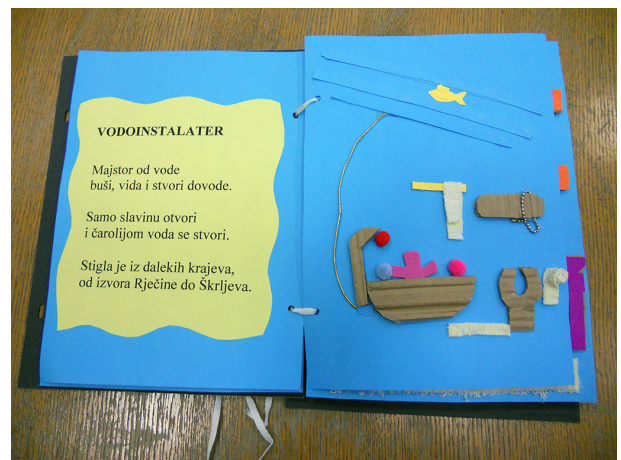

Slikovnica “Volim Rijeku”

Druga slikovnica je “Pravi majstor”, a ona predstavlja zanimanja Strojarsko brodograđevne škole za obrtnička i industrijska zanimanja. Svako zanimanje opisano je kratkom pjesmicom u rimi koju može čitati roditelj ili učitelj slijepog djeteta ili samo slabovidno dijete jer su slova prilagođeno velika na papiru kontrastne boje. Svako zanimanje ima svoju sliku koju slijepo i slabovidno dijete može shvatiti opipavajući elemente.

Svi učenici Škole su po završetku ovog projekta posjetili školsku knjižnicu, prelistali, pročitali i opipali taktilne slikovnice, a učenici autori su s ponosom pokazivali ostalim učenicima koji dio slikovnice su sami napravili. Nadamo se da će njihov rad razveseliti mališane iz OŠ Pećina.

Slikovnica “Pravi majstor”

Izložba “Taktilne slikovnice kroz prostor”

Tanja Šupe, prof.

OŠ Pećine
tanja.supe@gmail.com

Verena Tibljaš, prof.

Gradska knjižnica Rijeka
verena.tibljias@gkri.hr

Što sve može značiti pojam “međuknjižnična suradnja” pokazala je i izvrsna izložba taktilnih slikovnica za slijepu i slabovidnu djecu koju je puna 3 mjeseca bilo moguće razgledati u samom središtu Rijeke, na mjestu koje dnevno posjećuju stotine djece i roditelja – u Striboru.

Suradnjom Odjela i Knjižnice za djecu s oštećenjem vida OŠ Pećine te Gradske knjižnice Rijeka započela je turneja predivne kolekcije taktilnih slikovnica s raznih strana svijeta. To šareno carstvo riječi i slika koje oživljuju na dodir, javnosti je prvi put predstavljeno 3. prosinca 2014. Ciljano odabran datum jer tog se dana obilježava Međunarodni dan osoba s invaliditetom, a mi smo ga obilježili otvorenjem ove posebne izložbe, dočekavši posjetitelje s pregršt pravih, znalački izrađenih taktilnih slikovnica i zanimljivom pričom o tome kako nastaju.

Za pravu, znalačku priču bile su zadužene autorice izložbe – Javorka Milković, prof. defektolog – rehabilitator i Tanja Šupe, prof. rehabilitator, dipl. bibliotekar, specijalist za ranu intervenciju u edukacijskoj rehabilita-

ciji, djelatnice Odjela za djecu s oštećenjem vida i Knjižnice za djecu s oštećenjem vida Osnovne škole Pećine. Taktilna slikovnica često je spominjana riječ u posljednje vrijeme, a ipak riječ je o relativno nepoznatom pojmu, slikovnici, knjizi.

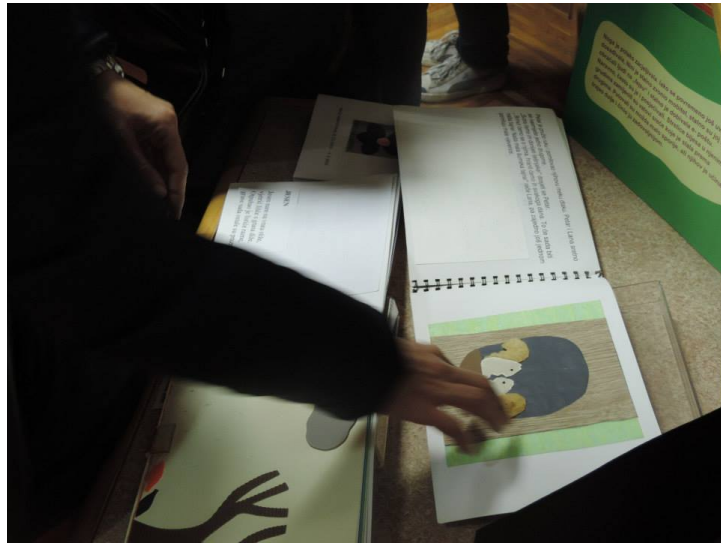
Izložba “Taktilne slikovnice kroz prostor” održana u razdoblju između prosinca i ožujka u Dječjem odjelu Stribor Gradske knjižnice Rijeka, po pr-

vi puta širu je javnost upoznala s pojmom taktilne slikovnice. Sve do tada taktilna slikovnica bila je dio institucija fokusiranih na rad s djecom oštećena vida, čime je značaj ove izložbe i veći. Izlasku taktilne slikovnice u lokalnu sredinu pridonijeli su kao i uvijek u životu neki dragi i vrijedni ljudi koji su prepoznali važnost ovakvog događaja. Izložba je obuhvaćala

tridesetak slikovnica iz svih krajeva svijeta, susjednih država, ali i onih udaljenih poput Australije, Južnoafričke Republike i SAD-a.

Osim što dolaze iz različitih država, slikovnice se međusobno razlikuju i po tehnikama izrade, koje su također malo poznate ljudima koji se svakodnevno ne susreću s osobama oštećena vida i njihovim specifičnim potrebama. Iako naslov izložbe govori o taktil-

nim slikovnicama, bit će predstavljene i neke slikovnice koje nisu u prvom redu namijenjene ovoj populaciji, ali su po svim svojim karakteristikama pogodne za rad u prvom redu sa slabovidnom, a zatim i sa slijepom djecom. Njihova je vrijednost utoliko veća što u uvjetima odgojno-obrazovne, pa i šire inkluzije omogućavaju upotrebu istog materijala u radu sa svakim djetetom, pa tako i onim koje ima oštećenje vida. Usudili bi se reći kako to

i je najvažnija poruka široj publici, u prvom redu djeci, a onda i njihovim odgajateljima, učiteljima.

Taktilna slikovnica može biti jednako zanimljiva svoj djeci bez obzira na oštećenje vida. Ona je materijal koji spaja djecu u mediju koji svakom djetetu omogućava doživljaj, vlastito iskustvo svijeta priče, bajki, mašte.

Uz želju da taktilna slikovnica ima inkluzivnu ulogu u životu djeteta s oštećenjem vida, treba naglasiti kako postoji niz specifičnosti vezanih uz taktilnu slikovnicu. U prvom redu to se odnosi na činjenicu da je taktilna slikovnica sredstvo u radu s djecom i kao takvoj treba joj dati odgovarajući značaj. Kada pristupimo izradi taktilne slikovnice čija je krajnja namjera zaista biti korisna slijepom i slabovidnom djetetu, preduvjet je da shvatimo kako je riječ o ozbiljnom poslu koji zahtjeva poznavanje specifičnosti izrade taktilne slikovnice i suradnju sa stručnjacima ko-

ji imaju iskustva u radu u s djecom oštećena vida. Navedeno nema namjeru obeshrabriti entuzijaste koji bi se okušali u izradi ovakve slikovnice, već upozoriti sve one koji olako shvaćaju značaj taktilne slikovnice za djecu oštećena vida, a istom žele doprinijeti osobnoj promociji.

Ono što zaista ohrabruje i veseli je odaziv na izložbu. Interes javnosti i medija bio je zaista iznad očekivanja, čime i mi dajemo doprinos riječkoj kandidaturi za prijestolnicu kulture. Izložba je odjeknula vrlo glasno i njen glas je dopro do raznih točaka lijepe naše. Jedan poseban posjet ostavio je većeg traga: iz Zagreba preko Dubrovnika novinarka Višnja Biti s Hrvatskog radija došla je vidjeti izložbu o kojoj se priča. Došla je snimiti priču o izložbi koja se gleda očima i prstima. Prenijela je informaciju cijeloj hrvatskoj kulturnoj javnosti. Snimila grupu vrtičke djece koja su upravo za njena snimanja svratila pogledati izložbu. Montirala izvrstan audio-zapis s mjesta zbivanja.

- <http://gkr.hr/Magazin/Najave/Taktilne-slikovnice-kroz-prostor-otvorenje-izlozbe>
- <http://gkr.hr/Magazin/Osvrti/Taktilne-slikovnice-kroz-prostor-vodic-kroz-izlozbu>

Najbolji dokaz da je izložba pobudila veliki interes bili su pozivi iz Poreča i Pule koji su htjeli obilježiti “Noć knjige” postavljanjem baš ove posebne izložbe. U ovom trenutku izložba je postavljena u Gradskoj knjižnici Poreč, a u sklopu dječjeg sajma Montelibrić izloženo je nekoliko taktilnih

slikovnica iz fonda Knjižnice za djecu s oštećenjem vida. A da tu putovanje naše izložbe ne prestaje, daju naslutiti neki dogovori o tome da će izložbu ugosti Tiflološki muzej u Zagrebu.

Moć ovakvih događaja za senzibiliziranje djece od neprocjenjive je vrijednosti. Djeca tako iskrena u svojim impresijama, radoznalih pogleda i prepuni pitanja, najbolji su zalog tolerantnijem društvu.

Na kraju ovog kratkog osvrtu, poziv svim zainteresiranim entuzijastima, kreativcima da se okušaju u izradi taktilne slikovnice u sklopu našeg Prednatjecanja međunarodnom natječaju u području taktilne slikovnice koje smo ove godine organizirali po treći put. Sve informacije mogu se naći na:

- <http://web1.os-pecine-ri.skole.hr/>
- <http://gkr.hr/Magazin/Pernica/Poziv-Izradite-taktilnu-slikovnicu-za-slijepu-i-slabovidnu-djecu>

Noć knjige 2015. u OŠ Ivana Zajca – Rijeka

“Drvo ima srce”

Koraljka Mahulja Pejčić, prof. i dipl. bibl.

OŠ Ivan Zajc, Rijeka
koraljkao@net.hr

23. travnja obilježava se Svjetski dan knjige i autorskih prava, a 22. travnja obilježava se Dan hrvatske knjige u spomen na Marka Marulića koji je toga datuma 1501. godine dovršio *Juditu*. Ovogodišnju Noć knjige, 23.04.2015., organizirali smo u OŠ Ivana Zajca tijekom jutarnjih sati u okviru programa matineje. Program se odvijao u školskom parku, a osmislile su ga Koraljka Mahulja-Pejčić, knjižničarka i Slavica Sučić, prof. hrvatskoga jezika. Sudjelovali su učenici od 1. do 8. razreda, njih stotinjak.

Naša Noć knjige bila je inspirirana poznatom dječjom pričom “Drvo ima srce”, a osim druženja s knjigom povezali smo se i s danom posvećenim našoj planeti i očuvanju prirode. “Drvo ima srce” Shela Silversteina dirljiva je priča o

bezuovjetnoj ljubavi sta-
bla prema dječaku koja
osvaja dječja srca. Priča
je to o prijateljstvu, od-
rastanju, promjenama,
davanju i uzimanju.

Opis događanja:

1. dio:

- učenici osmih razreda čitali su priču svim sudionicima (poticanje ranog čitanja i čitanja naglas)
- učenici petih razreda, uoči Noći knjige, na kreativnim radionicama dramatizirali su priču i izrađivali kostime (isti učenici izveli su igrokaz)
- učenici od 1. do 8. razreda izrezali su srca od papira u boji te na njih napisali poruke o prijateljstvu, odrastanju, ljubavi i čuvanju prirode
- svi učenici prikvačili su srca na drva u školskom parku pa je svako drvo dobilo svoje srce s porukom
- učenici šestih razreda čitali su nekoliko pjesama o prirodi i proljeću

2. dio:

Zelena pričaonica:

- učenici su razgovarali o drveću, prirodi te zaštiti i očuvanju zelenih površina
- na kraju Noći knjige učenici su posadili drvo crvenog javora u školskom parku na koje su postavili veliko srce s eko porukama

Cijeli program bio je popraćen glazbom, a učenici su uživali u “nastavi” u parku te svoje dojmove napisali na velika srca.

“Noć knjige obilježili smo na najljepši mogući način. Izradili smo predivna srca s ekološkim i prijateljskim porukama. Gledali smo igrokaz i posadili prekrasno crveno stablo u vrtu. Bilo je jako lijepo, zabavno i poučno. Družili smo se i uživali u Noći knjige u našem školskom parku.”

Učenici 8.b razreda

